

BUDA-PESTA

14 Noemvre st. v.
26 Noemvre st. n.

Va esî duminée'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 46.

ANULU XII.

1876.

Pretiuulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Romaní'a 2 galbeni.

Dora D' Istria.

O femeia renumita!

Numele ei e cunoscutu in tóta lumea civilisata. Barbatii cari se ocupa de sciintie, toti admira pe acésta femeia extraordinaria. Si numeroáse Societáti de cultura grabira a o alege membra onoraria.

Secsulu femeiescu o considera cá pe o decóre alu seu, lumea civilisata o amintesce cu respectu si devotamentu: cu atátu mai mare trebue sè fía dara fal'a natiunii romane, càci acésta femeia celebra e fiic'a ei.

Asiá este. Eminentulu talentu si condeiu, cunoscutu in lumea literaria sub numele „Dora D' Istria,” este alu unei romane, alu principessei Elena Ghica, fiic'a marelui banu Mihaiu Ghica, fratele celu mai mare alu fostului Domnu in Romaní'a Alessandru Ghica.

Amu mai vorbitu in colónele acestei foi despre acésta aparintia fenomenaria in lumea civilisata; cu tóte aceste inse ne rentórcemu cu placere la ea, càci in dile de tristétia este o mangaiere sufletésca a ni indreptá privirile la acele fiintie, cari forméza fal'a nóstra.

Càci Dora D' Istria e fal'a nóstra, de si ea scríe numai fantiozesce, de si nu posedemu nimica in limb'a romana din condeiuu ei, — dar in sfirstu dins'a totusi e romana.

Inca in etate de siepte-spre-diece ani, la curtea regelui prussescu Fridericu Vilelmu IV,

dins'a atrase atentiunea betranului invetiatu Humbold, carele o si distinsu in fati'a curtii intregi, recunoscéndu, cá cunoscintiele ei filologice sunt unu adevratu tesauru si cá posede unu ce originalu si nemai-pomenitu inca; ma i se parea, cá si cum ar dormitá intr'ins'a o missiune mai innalta.

In anulu 1849 ea se rentórse in patria, abiá numerandu dóue-dieci de primaveri din viéti'a sa, frumósa cá o rosa, subtila si frageda cá unu angeru blandu.

Nu peste multu apoi fu maritata dupa principele Ales. Koltzoff-Massalsky, carele se tragea din un'a dintre cele mai vechi familie ruseseci. Acésta casatoría inse nu fa binecuvantata de fericire. Ceriulu posomoritu alu acestei tieri frigurose si apesate de sil'a volnicésca; apoi sociulu ei pré putinu finu si petrunsu de superstitiunile panrussismului, formara contrastulu celu mai cerbicosu cu simtiemintele si aspiratiunile sublime ale romancei fragede. Curtea tiarului Nicolae inca nu putea suferi pe principess'a romana, pentru cá ea se nisuiá a respandí ideile de civilisatiune, aduse din Enrop'a culta. Viéti'a durerósa a sclaviloru produse in adanculu animei ei o desgustare nemarginita, si se stêrni in peptulu ei durulu d'a parasí aceste locuri straine pentru dins'a. Ea reusi a se intielege cu sotiulu ei, cá

sè se desparta frumosn; principele insu-si i câstigà pasportu spre a puté esi din acésta temnitia ghiatiósa.

In 1855 parasi dara Russi'a si se duse in Elveti'a, unde i se deschise o viétia nóua. Cá intinerita imbratisià ea condeiulu si apucà a depune cunoscintiele sale mai alesu in diuari-ele franceze. Colónele diuarielor mai de frunde se deschisera ei indata; si ea a scrisu neobositu in limb'a natiuniloru mari si culte inadinsu, cá sè atraga atentiunea lumei civilizate a supra orientului, si in specialu cá sè câstige simpathi'a Europei pentru tiér'a sa.

Ea scrise apoi o multime de opuri, pe cari inse noi — din lips'a spaciului — nu le vomu repeti. In scurtu timpu numele ei deveni fórte poporalu. Si de atunce renumele dinsei totu cresce; candu publica vr'unu opu, este unu evenimentu literariu; publiculu si barbati de sciintie i aducu pe 'ntrecute omagiulu loru.

Mai trebue sè amintimu, cá ea urcandu-se intr'un'a din caletoriile sale pe muntele Miunich, unde putini caletori s'au pututu inca suí, implantà tricolorulu Romaniei pe culmea cea mai innalta, cá unu semnu de suvenire pentru iubit'a sa patri'a si natiune, carora li-a câstigatu atât'a gloria prin productele stralucitului seu talentu.

Acestu tricoloru spune eclatantu, cá din-s'a — de si scríe frantiozesce, totusi anim'a ei simte romanesce.

La E . . . . a.

Tu, ce 'n calea vietii mele
Dulci mominte mi-ai causatu,
Si prin literile sale
Sufletu-mi ai incantatu;
Esti departe, si la tine
Cugetu, cugetu ne'ncetatu;
Vino 'n noptile senine
Sè-ti depunu unu sarutatu!

Departarea ta mi-stringe
Peptulu meu suferitoriu,
Si cu lacrami de a plange
Sum silitu adeseori.
Peptu-mi geme de durere,
Ochii-ti m'au incatenatu;
Cum pe dinsii cu placere
Asiu depune — unu sarutatu!

Asiu vini prin furtuni grele
Sè te vedu, sufletulu meu!
Càci necasurile mele
Nu le-asiu simti asiá greu;
Dar intins'a departare
Cá c'unu muru ne-au separatu.

Ah! dorinti'a-mi este mare
Sè-ti depunu unu sarutatu!

Nu de multu firulu electricu
Dorulu meu ti-a anunciatu,
Si respunsulu teu magneticu
Sufletu mi-a consolatu.
Dar in vanu; càci departarea
Scopulu mi-a paralisatu;
Nenoroculu, intemplantarea
Me lipsi d'unu sarutatu.

Sè ascundu nu am putere:
In eternu te voiu iubi;
Chiar candu peptu-mi de durere
Fara mila s'ar sdrobi.
Inse crud'a departare
Sufletulu mi l'a uscatu,
Càci nu potu cu infocare
Sè-ti depunu unu sarutatu.

Candu me culcu — gândescu la tine;
Candu me scolu — scotu unu suspinu;
Séca anim'a in mine
Torturata intr'unu chinu.
Numai fati'a ta mi-alina
Sufletulu meu turburatu;
P'ar c'audu o voce lina:
Spera la unu sarutatu!

Candu pe fruntea ta senina
Diminéti'a in diori
O suflare dulce, lina,
Deschidu dulcii-ti ochisiori,
Crede cu incredintiare
Cà insu-mi te-am desceptatu,
Depunendu-ti cu 'nfocare
Unu pré dulce sarutatu!

Z. Antinescu.

Islamulu.

In concertulu sangerosu din orientulu Europei, carele se petrece naintea nóstra, candu Turci'a cu Provinciale slavici stau vis à vis cu arm'a in mana, o rola de frunte jóca si Islamulu, religiunea mahomedana, facia cu religiunea crestinésca a slaviloru. Unu resbelu, câtu de mare séu câtu de micu, portatu de ori cine in lume, confunda in portiune mai mare séu mai mica mai multe principie: asiá hegemonia, nationalitate, humanismu, libertate, dar si o dose buna de confesionalismu. Tóte aceste totu din punctu de vedere humanu, suntu fórte naturali, innascute in anim'a omului. Deci potemu trece preste ele, fara a ne mai mirá.

Fiindu Turcia, omulu celu morbosu, astadi in focu, si spre atietierea focului desvelindu si flamur'a lui Mahomedu; éra de alta parte medicii cestialalti europeni — potentatii, — tienendu consiliu a supra sortiei mor-

bosului, acei medici cari au cruce pe coronele sale, — nu pôte fi lucru fara interesu a cunosce mai de aprópe incai in tresaturele cardinali, si ca intr'o gaocea de nuca, spiritulu Islamului, a religiunei lui Mahomedu, de carea se tienu turcii europeni.

Islamulu, religiunea mahomedaniloru, s'a fondatu prin Mahomedu, pastoriu de camile, fiu a lui Abdala, nascutu la Mecca in Arabi'a la an. 571. Adeveratulu seu nume a fostu Abdul Casem, adoptatulu nume Mahomedu insemnéza „prelaudatulu“. Acestu „prelaudatu“ cu fantasía arabicésca, si-a intipuitu a fi elu mangaitoriulu promis de Isusu Christosu, adeca „spiritulu santu“ — si cu ajutoriulu lui Bahira — séu Sergiu unu calugeru din eresulu nestorianu, — si a lui Abdalah judeulu, a compusu nóua s'a credintia, depöndu o in cartea numita „Coranu“ séu „Al-Coranu“. *) Coranu atâta insemnéza, câtu prelesu, predatu, identicu cu Evangelia, prevestitu. Coranulu intregu e o mistura din Testamentulu vechiu si din celu nou, cu adaugere si deleare arbitraria dupa gustulu arabicu a lui Mahomedu si sufleriloru sei.

Cá sè preocupe pe magii arabi, si sè-si nediésca calea la poporu, a scoruitu a fi fostu rapitu pe unu calu in luna, carea intru onórea lui s'a despícatu in dóua. De aci semilun'a pe tóte emblemele mahomedaniloru. De aci salutarile cele ingenióse si curióse a le loru : „tu vitielu de luna a Profetului“ „tu bumbu de diamantu din sieu'a lui Allah“, s. a.

Principiulu fundamentale a Islamului, dupa Coranu, se cuprinde in dogma : „Nu este Ddieu afara de Allah, si Mahomedu profetulu lui.“ Dupa sistemulu Islamului, siese profeti de frunte s'a prezentatu lumii : Adam, Noe, Avraam, Moise, Isusu si Mahomedu. Unulu fiecarele din acesti profeti a intrecutu cu autoritatea pe antecesori, éra pe toti Mahomedu. — Mahomedanii credu nascerea miraculósa din virgina a lui Isusu, minunile lui, innaltiarea lui la ceriu, dar Mahomedu e mai multu.

In sistemulu creatiunii, are multa poesía Mahomedu, si o astronomía de totu aventurósa.

„Allah il Allah“ „Ddieu este Ddieu“ si a creatu siette ceriuri, si siette pamenturi. Suprafacia tuturoru e orizontale rotunda, cu diametru cale de 500 ani. Acestu diametru servescu si inaltimei si latimei.

*) Scriitorulu acestora, posiede Coranulu tradusu in limba magiara la an. 1831 in Casiovia.

Ceriuulu de a supra pamentulu nostru, e de desubtulu celoralalte ceriuri. Acésta e de smaragdu, alu 2 de argintu, 3 de margaritarie, 4 de rubine, 5 de auru, 6 de hiacintu, si 7 de lumina splendida. Aci e Paradisulu.

Pamentulu nostru are „mâri“ cale de 500 ani, desierturi 200 ani, tíera Gog si Magog 80 ani, continentu locuitu 20 ani. Acésta ultimulu locuitu, in relatiune cu partile ceelalte, se asemenéza cu unu cortu in mijloculu desiertulu. Muntele Caffu incungiura pamentulu ca unu zidu de crisolitu, ce reflectéza spre ceriu lumin'a din rezervatu zoriloru.

Pe acestu pamentu locuiescu : ómeni, animale si spirite. Apoi urméza pe alu 2-lea ventu ardietoriu ; pe 3 pétra ardietória ; pe 4 putiósa séu sulfure ardietoriu ; pe 5 sierpi infricosiati ; pe 6 scorpionu câtu mul'a de mari, cu code ca lancea ; éra pe alu 7-lea Iblis — satana — cu cetele sale.

Tóte siette pamenturi se pórtá de unu angeru mare, carele si razima piciorulu pe o stanca de rubinu, stanc'a zace pe spatele unui tauru colosalu cu 4000 ochi, atâte urechi, guri, limbe, fie-care un'a de alt'a indepartate, cale de 500 ani. Candu se scutura acesta, e cutremuru ; candu inspira si respira, e flusulu si re-flusulu marei si orcanele si liniscea. Acestu tauru calaresce pe pescele grandiosu Bahamuth, cu ochi aspri cá fulgerulu, la cari nime nu pôte privi. Tóta ap'a mariloru déca s'ar torná in un'a din nãrile lui, abíá ar fi cá unu grauntiu de mustariu, asiá e immensu de mare. Acestu pesce nóta in o apa, sub care vine unu intunerecu nepenetrabilu, apoi infernulu séu iadulu.

Infernulu séu iadulu mahomedaniloru are 7 etage séu carceri un'a sub alta. Asemenea si Paradisulu séu Raiulu.

Mai nainte de a descrie aceste locuri de respłata, se vedemu mai departe sistemulu curatu dogmaticu si religiosu alu Islamului.

Am disu cumca Coranulu lui Mahomedu e compusetiune din Judaismu si Crestinismu fórte abitraria. Multu putinu ce e bunu in Islamu a adoptatu Mahomedu din aceste. Elu a adoptatu credintia in angeri si patru datorintie cardinali a prescisu fie-carui musulmanu : rogatiunea. elemosina, postulu si caletoría la Mecca.

Angerii lui Mahomedu, sunt asemenea buni si rei. In fruntea celoru buni, ca la crestini stau archangelii Gavrilu si Michaelu. In fruntea celoru rei sta Iblis-satan'a. Pe fie-care musulmanu lu-insotiescu doi angeri, unulu

conducatoriu, altulu ca notariu, insemnandu faptele bune séu rele a le musulmanului. La invierea mortiloru, ce o profeséza si mahomedanii, va resună posaun'a archangelului Isra-felu, éra Allah va tienea siedintia de judecata, ponendu pe cumpena faptele ómeniloru si impartindu remuneratiunea meritata.

Cá musulmanulu sè fia bine pregatitu la diu'a judecàtii generale, elu trebuie se observe acele patru precepte.

1-o Rogatiunea. Dupa Coranu, rogatiunea este : „chei'a Paradisului.“ Pruncului musulmanu candu se nasce, i se striga in urechia drépta : „Adan“ adeca : róga-te! Musulmanulu e datoriu sè se róge de cincii ori peste di. Unu Muedzin da samnalulu de cincii ori peste di, din vârfulu minaretului la rogatiune. Turculu atunci se spéla, se proscerne la pamentu, si murmue rogatiunea cu tóta atentíunea, care déca i se conturbe prin ceva, incepe rogatiunea de nou. Elu se róga cu faci'a spre Mecca.

2-o Elemosin'a. Musulmanulu carele are 40 oi, e datoría se dea un'a saraciloru, celu cu 120 oi, dóue, si celu ce are in averea s'a 200 drachme de argintu, a patru-diecea parte trebuie se contribue spre scopuri filantropice.

3-o Postulu. Tóta lun'a 9-a din anu, „Ramadan“ e datoriu mahomedanulu se o postésca, nemancatu si nebeutu de deminéti'a pana séra. Aspimea acestui postu cresce si prin aceea ca musulmanii locuescu in tieri calduróse. De cei mai avuti si domni, carii potu petrece dílele pe tapete moi la umbra, transit, inse greu este de sclavi si agronomi. Dar cu atât'a e mai mare libertatea nóptea, si asiá fie-care musulmanu si revindica totu ce i s'a detrasu diua, si se intraméza pe diua urmatória. Noptile sunt la ei atunci ospetie adeverate.

4-o Caletori'a la Mecca. Ací e mormentulu Profetului. Totu musulmanulu e datoriu in consciintia, si tiene de mare fericire baremu un'a data in viéti'a s'a a peregriná la Mecca, acolo de siepte ori a incungiurá mormentulu Profetului, a sarutá o pétra négra, a escurge pe muntele Arafalu, si in valea Mina a sacrificá si a si-tunde perulu capului.

Éra peste totu Musulmanulu e fatalistulu celu mai mare. Elu fara considerare la facia de omu, fara sfiéla. implinesce preceptele prescise, fara altu scopu, numai pentru datorintia, de ací incolo elu e espusu casului orbu, predestinatiunii inesorabile, p. e. in morbu, ori va chiamá medicu ori ba, elu va mori séu se va scolá, in batalia ori se va espune glontieloru ori ba, elu va pica séu va scapá, dupa cum vo-

iesce Allah. Allah il Allah! móre musulmanulu esclamandu, asiá voiesce Ddiu.

Éra fanaticismulu lui sta in stindardulu lui Mahomedu. Candu acest'a i se desvelue, elu desconsiderandu tóte, e datoriu cu sabia si focu, a impune lumei credintia sa, séu a o aperiá, si credinti'a sa e identica cu patri'a sa. Pentru aceea „giaurii“ crestinii séu alti credintiosi, cari nu se pléca stindardului Profetului, nu merita nici o considerare.

Dupa cum a implinitu mahomedanulu preceptele Coranului séu le-a negligatu, asiá e si respata lui. Inca in viéti'a acést'a si afla elu recompensa in préda de la alti credintiosi si in bigamia séu haremu.

Dar sè vedemu ce i promite Mahomedu dupa mórte. Sè luàmú mai antáiu Iadulu dupa Islamu. Am vediutu mai susu, cumca edificíulu celu cu siepte despartieminte suterane, se afla mai de desubtu sub cele siepte pamenturi si sub monstriei, cari le tienu pe aceste. In despartimentulu de a supra, se voru de tiené numai mahomedanii cei rei, dar numai pana la unu timpu. Acest'a pentru ei e unu feliu de purgatoriu. Mahomedanii pentru sine adevératu Iadu nu au. In despartimentulu alu 2-lea din diosu vinu crestinii; in alu 4-lea Sabianii cari adoréza foculu; in alu 5-lea magii; in alu 6-lea idololatrii; in alu 7-lea fariseii, — pentru eternitate torturandu-se.

Din contra mahomedanii cei credinciosi se facu toti cetatieni desfetàriloru Paradisului. Acest'a inca are siepte etage peste olalta. Si a nume de la alu 7-lea ceriu, care e lumina splendida, se mai estindu siepte mari de lumina, despartite prin siepte perdele frumóse, apoi urméza etagele Paradisului 1. „Cas'a marirei“ de margaritare mici; 2. „Cas'a pazei“ de rubinu; 3. „Gradina odihnei“ de crisolitu verde; 4. „Gradin'a eternitáti“ de corale galbene; 5. „Gradina voluptáti“ de argintu; 6. „Gradina raiului“ de auru; in fine 7. „Edenulu“ de margaritare mari si peste tóte tronulu lui Allah.

Fia-care Musulmanu va ocupá etagiulu predestinatu, si fericirea va fi nespusa de mare. Celu mai micu dintre fericitii musulmani va avea 80,000 servitori si servitórie tinere. Chilia va fi incarcata de margele, hiacinte si smaragde. La mésa i voi servi 300 bucatari, 300 plesse mancàri frugali tóte pe tase de auru. Vinulu — de care e opritu musulmanulu in viéti'a — acolo nu i va mai stricá. Corpulu musulmanului reinviatu va cresce câtu finiculu. Éra cadiendu elu in viéti'a pe campulu de lup-ta pentru onórea Islamului — identicu cu Pa-

tria — sufletulu lui si pana la resurectiune, sbóra in paseri verdi, cari si pana atunci gus-ta din fruptele tufeloru din giurulu Paradisu-lui si bea din apele ce curgu din elu.

Cu astu-felu de religiune a sciutu Maho-medu, farmecá animile musulmaniloru, cari apoi cu focu, sabia si sange s'a latitu peste Asia, Africa si o parte a Europei, si numera astadi la 100 milióne.

Am delineatu in putine trasure suculu Is-lamului presentandu-le in icóna mica onoratu-lui publicu cetitoriu, care va afla petrecere in-tru privirea la pitorescele grupari ale coloritului ei. Si déca ni este permisu se facemu

in rogatiunea Domnului: „Tatalu nostru“ prin ce esprime: cumca toti avemu unu tata in ce-riu, si toti ca fi lui suntemu frati, toti o-menii din lume fara distingere de colore, de limba, de locuintia. Potemu dar profetá: ca intrandu in lupta crucea cu semiluna, acésta va sucumbe, dar numai asiá déca crucea nu va fi numai masc'a venarei scopuriloru egoistice. Crucea nu e ascutita ca lancea, ea are numai bratia deschise pentru imbratsiarea intregi omenimi. A crucei destinatiune, de atunci de candu Isusu Christosu mantuitorinlu lumei s'a crucifisu pe dinsa, nu este estermnarea popó-reloru, ci e simbolulu mantuirii, aducerei la

Dora D'Istria.

putna politica, incheiãmu astu-felu: Islamu-lu ca religiune — desi se bucura de o durata — milenaria dupa priceperea nóstra nu póte avea durata pentru toti seculi, càci reserva lui i denéga chiamarea a potea imbratosia si a fi imbratosiatu de lume in totu timpulu si in totu loculu; i lipsesce caracterulu divinitatei. Numaf crestinismulu adevratu are apropiate, tóte acele caractere, cari lu-potu aclamatisá in totu loculu, in totu timpulu si pentru totu omulu din lume. Crestinismulu si are poterea s'a de viétia eterna, in principiulu esprimatu

cunoscinti'a adevrata a fia-carui neamu, si déca mantuirea aceluia, ar cere chiar sacrificarea vietii mantuitoriului. Asiá intielegemu noi crestini cuvinetele de pe crucea Imperatului Constantinu „intru acésta vei invinge.“

Georgiu Traila.

VULTURII BOSFORULUI.

— Romanu de RAOULU NAVERY. —

(Urmare.)

— Sè prevenimu pe El-Scheriff, sè-si ièe alta cale.

— E bine, dar cine scie, nu este óre Mahometu dejá insciintiatu, cà eu am scapatu cá prin minune de resbunarea sa?

— Nici ti-vei luá tu, biéta copila franta, sarcin'a a supra-ti de a merge innaintea lui El-Scheriff si acelora, pe cari dinsulu i-insociesce . . .

— Dar cine va indresní a se insarciná cu acésta missiune? întrebà Panagi'a.

— Eu, respunse Gurganu cu liniste.

— Dara, presupunendu, cà eu voiu consimí sè te lasu a-ti riscá viéti'a in serviciulu meu, ce vei face tu spre scaparea Comneniloru? Nu e destulu sè scapi pe El-Scheriff; dinsulu nici cà ar primí sè traiésca singuru.

— Fara de a-ti spune ceva, eu am facutu togmèla cu capitanulu unei galere venetiane, care ne va asteptá fia-care di in mare, la o indepartare de unu milu, in faci'a càsii de la cei Trei-Palmàri.

Ori-cátu de grabnici sè fia transmisii lui Mahometu de a implini ordinatiunile stapanului lor, eu sum siguru cà voiu ajunge mai iute decâtu ei la Serea. Voiu stramutá calea familiei imperatesci, vomu ajunge pe largulu mării galerea lui Ludovico, si pana-ce Davidu, femeia sa si copiii sei se voru ascunde cu El-Scheriff dinpreuna predins'a, eu te voiu cercá spre a te duce la ei.

— Bine-i! da, bine-i! dise Panagi'a; poti plecá, Gurganu . . .

— Asteptu mai nainte o pro-nisiune.

— Ce promisiune?

— Aceea, cà tu nu vei mai atentá la viéti'a-ti. Tiner'a féta esità si Gurganu o pricepù.

— Eu i-voiu scapá pe toti, déca tu existi, prinse gigantele; dar ce-mi pasa mie de sórtea lor, déca eu mori? . . .

— Atunci, ti juru, cà voiu traí.

— Êr eu, adaose Gurganu, ti-facu juramentulu, cà mi voiu versá totu sangele pana la ultimulu picuru pentru scaparea lor.

Panagi'a si intinse ambele mani colosului.

— Du-te, dise dins'a; anim'a mea te va urmari.

A dóu'a-di Gurganu, ajutatu numai de unu copilu, parveni la portulu celu mai aprópe a Adrinapolei, sosí in Serea, grabí la palatu si intelése, cà de eri, in butulu paditoriloru, soldatiloru si emisariloru lui Mahometu, familia lui Davidu Comnenu este pe fuga.

— Ah! eschiamá dinsulu muscandu-si pumnii de manía, am sositu pré tardiu!

X.

Niobe Crestina.

El-Scheriff ajunse far' de impedecare la Serea; temendu-se, cà presinti'a sa va desteptá suspitiunea spioniloru lui Mahometu, dinsulu nu facú visita familiei esilate: investitu de capu de caravanu, care pórtá din cetate stoffe de Persi'a, petri scumpe si parfumuri, dinsulu se introduse in locuinti'a lui Davidu Comnenu in calitatea unui negutiatoriu. Legaturele sale de negótie si ladile fura duse iu interiorulu palatului prin nisce sclavi teneri. La pragu asceptau servitorii insarcinati sè grigésca de camile si de cai.

De abié se aflá El-Scheriff singuru in sal'a cea mare, in care-lu Iléna, indata si esplicá imperatesei projectulu si o rogá sè fuga far' de a perde vr'unu minutu.

Tinerii princi trebuia sè si schimbe vestmintele cu servitorii lui El-Scheriff, astufeliu va trece celupcinu o di pana ce in sclavii si amplotatii palatului se va nasce cea mai mica suspitiune.

Imperatulu se pareá a fi nedecisu; imperatés'a, carei El-Scheriff i-intari, cà Panagi'a i-va rapí fii'a din serailu, se invelia dejá in velulu seu; princi fura rapede gat'a cu transformarea lor.

O diumetate de óra dup'acea, paditorii palatului lasara sè ésa sclavii persani, pe cari El-Scheriff se pareá a-i mustrá pentru lenea-li indemnateca. Intru adeveru, dinsii duceau stoffele de metasa si tafetele cu atáta stengacime, încátu se pareau a fi ingropati sub tieseturile trase aprópe pe jos.

Falsulu negutiatoriu ajutá Ilenei sè se suie in cortisiorulu asediatu pe spatele uneia dintre camile; ladile si legaturile se pusere pe cele-lalte dóue, pana ce Davidu cu cei patru fii ai sei incalecá pe calu; cei doi mai tineri remasera la maic'a-loru.

El-Scheriff, spre a-si aretá azabiloru, cari padiau esiturile, indestulirea sa, cà a realizatu unu câstigu nesperatn, li-aruncá doi pumni de bucáti de argintu si apoi grabí spre a-si conduce caravanulu, pana ce va esi din cetate.

Dinsulu trech cu norocu prin stradele Serei, esi pe porti si se aflá pe campu.

Nu indresní, sè tréca prin Adrinapolea; indresné'l'a lu-scapá, temeritatea putea sè-lu pérdia; dinsulu preferí deci de a se perde pe drumuri pucinu ambulate, cari faceau caletori'a mai lunga, dara induoiau siguritatea caletoriloru.

El-Scheriff sustienea curagiulu familiei imperatesci, enarandu-i cu câtu zelu recrutédia Ouzoun-Hassan trupe spre a reincepe lupt'a cu Mahometu; dinsulu vorbiá de generositatca Panagiéi, de indresnéti'a planului conceputu de ea, si intariá, cà tiner'a féta i-astépta, conformu promisiunii sale, in cas'a misterioasa de la cei Trei Palmàri e cumparata de Sobehi'a, cantaréti'a.

Trei dile nimicu nu turburá pe caletori. Ilén'a incepù a se asigurá; tinerii princi si-reaflara voiositatea etátii lor; speranti'a resbunării apropiande imprasciá uritulu morosu alu lui Davidu. El-Scheriff continuá a tiené de fréu calari'a Ilenei cantandu cu voce lina cantece turcomane, versuri timbrate de gratiele oasului si de tristéti'a desiertului.

Caravanulu se pareá a nu insufflá nici o suspitiune. Vestmintele negutiatoriloru erau simple, caii lor de rasa mediuloci'a, càci El-Scheriff scia, cà turculu se uita mai pucinu la vestmintele omului urmaritu dá dinsulu, decâtu la ras'a calariei sale. Acést'a lu-tradédia mai iute decâtu bogati'a armelor si splendórea vestmintelor sale.

A trei-a di famili'a esilata incepù a se nelinisti. Pe càl treceau in susu si in josu totu mereu soldati de tóte armele.

El-Scheriff nu indresniá, sè-i întrebé temendu-se, cà li-va atrage atentiunea, inse elu suspiciuná, cà fug'a Comneniloru e dejá sciuta.

Ori-cátu de periculósa putù sè fia incercarea, trebuia sè cunósca evenimentele.

A oprí caletorii si a-se informá prin acesti-a, insemná a se aretá pré grabitoriu.

El-Scheriff decise a petrece nóptea in celu mai d'aprópe caravanu-serailu.

Intru adeveru, indata-ce a observatu edificiu

mare de diumetate plinu de caletori pedestri, a carui-a curți erau indeseuite de dromedari, camile și cai de trasu, princiulu turcomanu ajută Ilenei a scoborî, fiii lui Davidu sarira de pe cai și trup'a formată de cei proscrisi intră în caravanu-serailu, în acést'a locuinția a tuturora, ospetaria gratuita oferita oboselei caletoriului.

Inca nu erá asié de tardiu, cá somnulu sè se fi impuse ómeniloru de tóta starea și calitatea, cari se indeseuiu aici.

Caletorii mancau uresu și carne de óie, mancările ordinare a turcului; nisce cersitori se apropiu de grupe spre a obtiené elemosine, pe cari dinsii apoi le plateu ce improvisatiuni și enaratiuni a evenemintelor mai nóue. Cersitoriulu turcu e o garetă ambulanta.

Unulu dintre ei respinsu de mai multi caletori, si-intinse manile scii catra El-Scheriff.

— Fia, dise princiulu implendu-i-le generoru; dar tu ni vei enerá cutare noutate miscatória . . .

— O noutate, despre care se pare, cá nimene nu scéa nimicu.

Flamandítulu inghiti rapede mancările, ce i-se oferise; apoi incepù cu liniste o eneratiune intrerupta de pause lungi destinate a desteptá curiositatea ascultatoriloru sei.

— Padischahulu, de a carui esistintia pretiósă Allah aiba grige, dise elu, uu te multu scapà dintr'unu mare periclu . . . O sclava crestina séu jidana, cunoscuta subnumele Sobeiha, a carei dantiu și cantu fura admirate de intrég'a Constantinopolea, reesi a strabate în serailu.

— Imperatés'a strinse pe ascunsu man'a lui El-Scheriff; dins'a scia, cá este vórba de generós'a Panagia.

— Dins'a aveá, fara indoiéla, ambitiunea de a remané în palatulu Balkerneloru? iretrebá filu lui Ouzoun-Hassanu.

— Se putea crede, déca erá musulmana credintiósa; inse, precum vi-am spusu, acést'a Sobeiha, în butulu numelui ei, erá fiic'a unui ghiauru și scopulu ei de a farmécá și orbí pe gloriosulu sultanu spre sferisitu de a-lu impedecá, sè veghiedie a supra siguritátii imperiului seu.

— În câtu puteau cantecele și sariturile acestei dantiatórie sè compromita securitatea Innaltimei Sale? dise El-Scheriff suridiendu.

Cersitoriulu priví la caletoriu subcunoscéndu; apoi spre a produce unu efeptu neacceptatu a supr'a celoru ce-lu ascultáu, adause dupa o pausa, ce se parú proscrisiloru, cá nu va mai avé fine:

— Acést'a blanda dantiatória conspirá sè readuca la Trapezunt'a famili'a lui Davidu Comnenu.

Cei mai tineri princi nu putura retiené unu strigatu de spaima; Davidu tremurá; El-Scheriff incepù a ride cu hohotu.

Dar cersitoriulu aflá voiosi'a risului seu esagerate și privirea sa se portá giuru-in-pregiuru a supra caletoriloru, pe cari se pare a-i numerá.

Atentiunea nelinistita a cersitoriului lu-tradá; El-Scheriff simti, cá temerea i-constringe anim'a. Dinsulu se temea de cutare cursa. Ce va face dinsulu spre a aperá pe Comneni, déca trup'a mica se va atacá pe neasteptate? Ah! dinsulu nu puteá, decátu sè móra cu amicii sei.

Tinerulu omu si reculése curagiulu și iretrebá cu vóce linistita:

— Si ce se facú acést'a Sobeiha?

— O epistola scrisa prin dantiatori'a adeveri sultanului, cá dins'a erá anim'a conspiratiunii . . . O óra mai tardiu capulu eunuciloru albi aruncá pe Sobeih'a în Bosphoru.

Asta-data ingalbení si El-Scheriff.

Iléna erá tacuta. Lacrime mari i-curgeau pe facia în josu și-i udau velulu.

Enaratoriulu se sculá, priví inca-odata la ascultatori, li-oftá tóte binecuventările lui Allah pe caletoria și disparú.

De abié parasí dinsulu caravanu serailu — unu gestu alu lui, El-Scheriff chiamá pe tinerii princi la elu.

— Acum nu póte fi vórba de dormitu, dise dinsulu, vomu plecá. Ni mai remane o nópte în libertate póte ni va fi destula, cá sè scapámu!

Esilatii fura intr'unu momentu în pitióre.

Caii se insielasera și caletorii erau gat'a spre a plecá, candu caravanu-serailulu fu de-o-data cercudatu de o trupa de azabi și calareti.

— Suntemu perduti! dise El-Scheriff, grabindu a se pune inaintea imperatesei.

Acést'a remase nemiscata în faci'a acestui nou periclu.

— Dieu nu voi, cá sè scapámu murmurá dins'a. Intr'unu minutu domni celu-mai mare tumultu sub care mai-nainte odihniau în pace straini veniti din tóte coltiurile lumei.

Unii tremurandu pentru avuti'a loru și stringeau caselele și pachetele, ce contineau obiecte de pretiu, catra sine.

Altii voiau sè ésa și sè fuga cu tóta grab'a. Inse nu li-se lasá timpu.

Soldatii alungau barbati, femei și copii inde-reptu în internulu caravanu-serailui cu lovituri de manunchiurile armelor, déca nu se supuneau destulu de iute mandatelor loru. Singur'a grupa, care remase paciuita, erá cea formată de esilatii din Serea. Davidu, descuragiatu, nu cugetá la aperare. Singuru El-Scheriff câte cu unu pumnalu în fia-care mana erá resolutu de a murí, încercandu-se sè apeie inca pe cei-ce nu eráu în stare a-i scapá.

De-odata strabatú unu barbatu imbracatu intr'unu chenariu bogatu prin triplulu ordu alu azabiloru, perfugí cu privirea interiorulu caravanu-serailui și recunoscéndu pe Davidu, pe care-lu vediu se cu oca-siunea predarii Trapesuntei, strigá:

— Pune-ti man'a pe acesta! Leulu, leoi'a și puíii de leu trebue dusi incatenati inaintea lui Mahometu alu II-le, dise ag'a janisariiloru, cáci acesta erá omulu în chenariu.

Diece soldati innaintara cá sè a indeplinésca acestu ordinu; dar cei dantái doi cadu loviti în peptu câte de o lovitura de pumnalu. Socii loru voiescu a-i resbuná; trei dintre si sè nisuiescu a desarmá pe El-Scheriff; princiulu si-redica de nou bratiulu seu infricosiatu, taia pe unu azabu în umeru, taia în dóua faci'a celui-alaltu, și singuru în contr'a a loru dóuedeci sustiené lupt'a neegala.

Lu-stringu lu-atacau; dinsulu abate și respunde loviturile; pumnalele sale se paru a fi dóue pare de focu; elu insu și sémena mai pucinu unui ostasiu, decátu unei fintie fantastice. Candu se stringe botu si

apoi sare innainte, candu se retrage, se redica in pitióre, si apoi lovesce in capatienele inamiciloru sei turburati. Furi'a adversariloru sei nu mai cunosce margini; dinsii urla de mania; ragescu cá animale selbatece. In daru se încerca Davidu a-si mentui aperiatoriulu generosu presentandu-se soldatiloru insarcinati de a-lu prinde; dinsii lu-iau in mediloculu loru, dar lupt'a se continua nu mai pucinu intre El-Scheriff si o grupa de arabi, cari furiosi pentru mórtea sociloru, au juratu, cá voru prinde mortu séu pe acela, care li spune e resistintia atátu de furiosa.

In fine El-Scheriff dá innapoi ne mai putendu de oboséla; dinsulu se adoscesce de parete si continua a se bate asié. Taiatu la temple, faci'a-i inundata de sange, cu man'a ranita prin o lamina de sabia, dinsulu se mai bate, dar far' de a-si face ilusiuni de reesitulu luptei. Dejá privirea i-se turbura, genunchii i-se indoiescu, din peptu-i ranitu suflarea iese suierandu... Inca unu secundu si dinsulu va sé cadia in mocirl'a de sange, ce se estinde la pitiórele lui, candu de-odata se implanta intre elu si azabii incarnati a-lu perde o umbra giganteca.

— Gurganu! murmurá El-Scheriff.

Erá intru adeveru Gurganu, care armatu, cu o ghioga de feru cu dungi taisie, lovia fara incetare in mass'a de ómeni, ce furmicá innaintea lui, si care, folosindu-se de unu minutu de pausa, redica pe princiulu de diumetate mortu, deschise o pórtá nesubcunoscuta de azabi, si, luandu pe umeri trupulu examinatulu alu lui El-Scheriff fugi la campu.

Unii dintre soldati se rapedira pe nimerite dupa elu. Nóptea erá intunecósa; nu-ti vedeai man'a innainte ochiloru, deci azabii abdisera iute de venatulu pe omu consiliatu numai de singur'a resbunare.

Ag'a janisariloru putea si de planga perderea ómeniloru sei, dar scopulu caletoriei sale fu ajunsu: famili'a Comneniloru erá in puterea sa, ér padisiahului i pasa pucinu de cáti-va soldati necunoscuti. Dinsulu puse man'a pe inimicii sei; acestu succesu i indestulia ur'a si aducea agei recunoscintia bogata.

Cu brutalitate selbateca fura prinsii trasi la caii destinati pentru dinsii. Ilenei nu i-se concese a-si tiené copiii langa sine. In butulu noptii, la lumin'a slaba a neste faclii, trup'a se puse in mersu.

Imperatés'a nu-si facea ilusiuni. Asta-data nu erá vórb'a de abdicere, ci de martiriu. Nobil'a femeia nu se nelinistia pentru ea in sa-si: sacrificiulu ei erá indeplinitu.

Dins'a tremurá imaginandu-si torturele, ce va sé impuna crudelitatea lui Mahometu filoru ei; dar crestina invinse pe maic'a si fic'a Cantacuzeniloru rosti numai un'a rogatiune:

— Celu-ce ai sustinutu maic'a Machabeiloru, sustine-me si pe mine, candu voiu luptá lupt'a cea de pe urma!

Acésta caletoria oribila durá siese dile, fara repausu, fara oprire si fara de cea mai mica usiorare.

Ori-cátu de crudela erá poporatiunea facia de acesti inimici devinsi ai Profetului, dins'a totusi nu putea sé nu admire tinut'a Ilenei.

Imperatésesi i s'a luatulu velulu, cá sé védia atátu poporulu, cátu si soldatii faci'a ei nobila, pustieta prin durere si oboséla. Dar, in butulu urmeloru de lacrimi, serenitatea stralucia in privirea ei; spectatori simtiau, cá acést'a maica durerósa erá animata de o putere mai innalta. Candu si candu dins'a putea sé

schimbe cu fiii sei rapede cáte-va cuvinte, sé-li arete spre ceriu, si toti, ori de ce etate erau, i respundeau prin acel'a-si gestu imprimatu de curagiu si sperantia.

Numai Davidu siedea aplecatu pe grumadii calariei sale, de perdutu si slabu, tienendu de abié frénele calului seu. Tienut'a sa de perduta contrastá cu a filoru sei. Acestia voiau sé móra demni de aceea, care li-a datu viéti'a.

In fine ochii prinsiloru observara cupolele si turnurile Constantinopolei.

Candu dinsii treceau prin cetate, in acést'a domnia miscare mare; poporulu prevenitu de sosirea nu peste multu a celui din urma imperatu alu Trapesuntei, se indesá in massa a-si pasce curiositatea crudela pe durerea acestei familie óre candu atátu de puternica, caditura acum la ultimulu gradu alu dejosirii si nefericirii.

Siese sute de janisari conduceau pe prinsii la palatulu Balkerneloru, unde Mahometu i acseptá cu impaciantia fiorósa. Ori cátu se scia domni sultanului, nu reesi a-si ascunde espresiunea de ura, candu Davidu aparú innaintea lui.

Totusi nu se putú impedecá a nu se inchiná innaintea Ilenei, care devenise mai mare prin nefericire si a carei facia curata stralucia de barbatia supramenenésca.

— Éca, — eschiamá Mahometu, ce valóre i se póte atribuí cuventulu unui giauru! Imperatu séu sclavu, nu-si póte nici-unulu tiené juramentulu! Eu te sciam lasiu, Davidu Comnene; dar chiar acést'a lasitate a ta trebuiá sé me asecure in contra tradării armate... cáci nu vei negá dóra, cá de-si tu ai fugitu din Serea sub vestmintele unui conducétoriu de caravanu, amicii tei devotati se ocupau sé coadune o armata.

— Eu nu negu nimicu, — respuse Davidu descuragiatu; ti-sum in mana.

Iléna propasi doi pasi.

— Nu-i vórb'a de a constatá faptele referitorie la fug'a nóstra din Serea, cáci noi aveam dreptulu de a parasí Turcia.

— Dreptulu?! — eschiamá Sultanulu.

— Eu repetu, — disse imperatés'a cu mare línise, cá aveamu totu dreptulu... Promisiunea nóstra erá conditiunata; dins'a depindeá de unu altu juramentu... Sociulu meu, eu, si fiii mei abdiseram de corón'a imperatésca spre a mantui viéti'a, onórea si averea supusiloru nostri... Avuti'a princiloru vi platea pretiulu rescumperării loru... In nefericirea nóstra ni remase mangaiarea, destula animelor mari, cá ni puteamu dice: Nimenui vomu causá durere si ruina, noi singuri vomu fi sacrificati! Dar de abié plecara náile tale cu noi spre loculu esiliului, indata incepura foculu, predarea si omorulu sé inghitia Trapesunt'a. Azabii si janisarii tei se schimbara in lotri si banditi... O parte a locuitoriloru fu omorita, cealalta prinsa... Numai seracii se lasara, cá nisce animale flamendite ratacindu prin stradele fumegande de sange si acoperite de cadavre! Acést'a ni-ai promis-o tu, sultane, candu ni pusi conditiunea de a desbracá mantén'a imperatésca?

— Voiamu sé scapu cetatea, — disse Mahometu, dar trupele mele béte de invingere, mi-au desconsideratu ordinatiunile...

(Va urmá)

Societatea academica romana.

Publicatiune

de concursurile propuse conformu decisiunilor luate in sesiunile din anii 1875 si 1876.

IV. Premiulu Nasturelu

(din seri'a B., pentru opere publicate.)

Conformu decisiunii Societății academice din sesiunea anului 1876, se punu in cunoscinti'a publicului următoarele dispositiuni din codicilele repausatului intru fericire C. Nasturelu Herescu :

B. Premie pentru opere publicate.

„In totu anulu, Societatea academica romana va avé a premiá, din veniturile fondului *Nasturelu*, o carte tiparita originale, in limb'a romana, care se va socoti de catra societate cá cea mai buna publicatiune aparuta in cursulu anului. Aceste premie voru fi de două specie :

1. In trei ani consecutivi, d'a rendulu, se va decerne câte unu premiu de patru mii lei, No. 4000 l. n. *minimum*, la cea mai buna carte aparuta in cursulu anului espiratu ;

2. Êr in alu patrutea anu se va decerne unu premiu fisu de lei noi 12,000, care se va numi *Marele premiu Nasturelu*, operii care va fi judecata cá publicatiunea de capetenia, ce va fi aparutu in cursulu celoru patru ani precedenti. Acestu premiu nu se va puté decerne unei lucrări care va fi obtinutu deja unulu din premiile anuale, de câtu defalcându dintr'insulu valórea premiului precedente.

Operele ce se voru recompensá cu acésta a dóu'a seria de premie voru tratá cu preferintia despre materiile urmátore :

a) Scrieri serióse de istoria si de sciintiele accesorie ale istoriei, preferindu-se cele atingetóre de istori'a tieriloru romane ;

b) Scrieri de religiunea ortodosa, de morala practica si de filosofia ;

c) Scrieri de sciintie politice si de economia sociala ;

d). Tratate originale despre sciintie esacte ;

e). Scrieri enciclopedice, precum dictionare de istoria si geografia, in cari sè intre si istori'a si geografi'a Romaniei ; dictionare generale séu partiale de sciintie esacte, de arti si meserie, de administratiune si jurisprudentia, si alte asemenea lucrări utile si bine intocmite ;

f). Carti didactice de o valórea insemnata cá metodu si cá cuprinsu ;

g). Dictionare limbistice in limb'a romanésca, mai alesu pentru limbele antice si si orientale, adeca limb'a latina, elena, sanscrita, ebreica, araba, turca, slavona vechia si altele ;

h). Publicatiuni si lucrări artistice de o valóre seriósa, adica relative la artile plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura, si chiaru opere musicale serióse, pe cari aceste tóte Societatea academica romana le va puté apretii atunci cându si-va intinde activitatea ei si a supra tuturoru materiiloru de bele-arti ;

i) Scrieri de pura literatura romana, in prosa si in versuri, precum poeme, drame si comedie serióse — mai alesu subiecte nationale, — si ori-ce alte opere de inalta literatura. Acestora mai cu séma asiu dori sè se acorde „*Marele premiu Nasturelu*,“ cându voru fi judecate cá avendu unu meritu cu totulu superioru

spre a se dá astu-felu o incuragiare mai puternica desvoltării literaturii nationale.“

Spre indeplinirea acestoru dispositiuni, Societatea academica romana a regulatu cele urmátore :

1. Primulu siru de 4 ani prevediutu in dispositiunile testatorelui, atingetóre de acésta seria de premii, se va incepe in anulu viitoru 1877, si se va continua in 1878 si 1879, astu-felu cá in anulu 1880 se va presintă pentru prim'a óra casulu d'a se decerne marele premiu Nasturelu de 12,000 lei noi ; ér in anii 1877, 1878 si 1879, se va dá neaparatu câte unu premiu de 4,000 lei noi celei mai bune carti publicate, respectivu, in cursulu fia-caruia din accsti ani.

2. Toti autorii cari voru dori sè concure la premiile anuale din acésta a dóu'a seria de premii Nasturelu, sunt autorisati si invitati cá sè tramita, mai nainte de deschiderea sesiunii anuale a Societății academice romane, unu numeru celu putinu de 12 esemplare tiparite din cartea loru, la delegatiunea societății, in Bucuresci (localulu Academiei,) osebitu de esemplarele pe cari voru voi sè le ofere de-a dreptulu catra unii séu toti membrii actuali ai societății, fara cá acésta ultima procedura sè fia câtsu de putiuu obligatóre.

N B. Sè nu se pérda din vedere cá operele propuse la concursu trebuie sè fia publicate in restimpulu anului curgetoru, adica cu incepere de la ultim'a sesiune anuala a Societății academice ; astu-felu, spre esemplu, in sesiunea Societății diu 1877, voru puté sè intre la concursu numai cartile publicate de la 15 Augustu 1876 inainte, si totu astu-felu pe viitoru ; ér in sesiunea din 1880, voru puté concure la marele premiu Nasturelu tóte cartile publicate de la 15 Augustu 1876 pana in diu'a intrunirii membriloru la sesiunea din 1880.

3. La concursu se potu presintă si opuri preinuite in nóue editiuni, cari se voru fi retiparitu in sulu anului, inse numai de autori in viétia.

4. Dupa cuprinderea chiaru a testamentului, traductiunile din limbe straine sunt escluse de la concursu ; se va face inse exceptiune pentru acele traductiuni de pe opuri straine clasice, cari :

1. Séu prin dificultătile invinse ale unei perfecte reproduceri in versuri romanesci voru constituí adeverate opuri literarie ale limbei romane ;

2. Séu prin anesarea de elucidari si de note sciintifice, cu totulu proprie traducetorelui, si-voru fi inusitu meritele unoru lucrari originale in limb'a romana.

5. Cartile premiate de Societatea academica romana din alte fonduri ale sale, séu cele tiparite din initiativa si cu spelele ei, nu potu intrá la concursu pentru premiile Nasturelu din seri'a B.

6. Premiulu Nasturelu din seri'a B se potu accorda, nu numai unoru opuri complete, ci si partii unui opu tiparitu in cursulu anului, cu conditiune inse ca acésta parte sè fia de valórea si de intinderea unui volumu si nu de ale unei timpte fascióre. (minimum 400 pag. form. 8, garmond.)

Premiarea unei parti a unui opu la unu concursu anuala nu impiedica premiarea unei alte parti din acela-si opu la unu concursu posterioru.

7. Opurile anonime si pseudonime nu voru puté fi admise la concursulu cartiloru tiparite, ér autorii lor, spre a primi premiile acordate, voru trebui sè justifice proprietatea lor.

S A L O N U.

Calindarul septemanei.

Duminec'a 25-a dupa Rusalii, Evang. 13 Luca Cap. 18 st. 18-29.

Dumin.	14	26	Sf. Ap. Filip din cei 12 (las. post.)
Luni	15	27	S. S. M. Guria, Samn. (inc. post. Nas.)
Marti	16	28	Sf. Ap. si Ev. Mateiu.
Mercuri	17	29	Sf. Par. Gregoriu episc. Neocesariei.
Joi	18	30	Sf. Mart. Platon si Roman.
Vineri	19	1	Sf. Prof. Avdiu si sf. Varlaam.
Samb.	20	2	Sf. Par. Grigoriu decapolitu.

Din Bucovina.

— Cernauti in 5 noemvre 1876. —

Pré stimatè dle redactore !

In unulu din numerele trecute ale pré stimatèi foi „Familia“ am referatu despre descifrarea unei icóne sante romane, ce s'ar fi aflatu intr'unu orasiu Galitiani.

Mai multe foi romane, reproducèndu referatul acest'a, au obiectatu neesact'a descifrare a inscriptiunii de pe acea icóna, asiá foile „Curierulu din Iasi“ si „Romanulu.“

Eram silitu sè lasu isvorulu antâiu alu scirii mele despre descifrarea icónei si sè consultezu pe multi alti domni, cari au vediutu inscriptiunea.

Acù sunt in stare de a relatá urmatóriele : Icón'a ast'a romana se afla pastrata in bibliotec'a centrala din Gratiu, capital'a Stiriei. Icón'a e tare bine pastrata, e unu-capu-de-opera intru adeveru si represinta sfiintii. Pe o parte lateralá a icónei se afla o inscriptiunea romana. Icón'a acést'a atrase in scurtu admiratiunea strainiloru, si siefulu bibliotecei centrale fu silitu, fiindu cá nimene nu sciea literele cirilice vechie, scrise in modulu calugarescu, de a litografá inscriptiunea si a o trimete spre descifrare intre Romani, „cá sè nu remana necunoscuta unu astfelu capu-de-opera“, cum se respica raportulu siefulu bibliotecei centrale din Gratiu.

O copia a acesteii inscriptiuni vini si la directuratulu gimnasiului din Cernauti. Se consultara mai multe persóne romane. S'a aflatu din inscriptiune, cá icón'a e din anulu 1730, din secolulu alu 18-lea. Se aretara mai multe divergintie a supra facatoriului acesteii icóne. Numele acestuia erá scrisu, se vedea numai unu „I“ si unu „Ea“ cirilicescu : unii afirmu, cá e Ilia, altii, cá i Ioanu; in raportulu descifrării alu gimnasiului s'a scrisu : „Ilia.“ Inscripitiunea descifrata suna : „Eu Ilia Ispravnicu am facutu acésta santa icóna pentru Toderasco Fargasiano“ . . . Factulu istoricu doveditu remane, cá facatoriulu icónei romane din Gratiu e unu ispravnicu Ilia, ori din Moldova ori din Romania (Munteni'a) nu se scie. Raportulu bibliotecei din Gratiu nu amintesce despre loculu, unde s'a aflatu acésta icóna ; nici cum a vinitu bibliotec'a din Gratiu in posesiunea acestui scumpu odoru Romanu. Nu unu Romanu abate pe la Gratiu, sunt si multi Romani, cari cercetéza universitatea de acolo ; si-aru face datori'a sacra, cá petrecèndu in orasiulu acest'a, sè visitéza biblilotec'a centrala de acolo si sè

ni raporta despre acestu capu-de-opera alu nostru pastratu la straini.

*

Septeman'a trecuta a serbatu societatea academica romana din Cernauti „Arborós'a“ o serbare nationala in „Otelulu Kronprinzen.“ Presiedintele societatii d. Buliga deschise serbarea, aminti despre scopulu ei si denumi pe auscultantulu Stefanicu, de presiedinte alu intrunirii acesteia. D. presiedinte si-alese de „consoti'a sa“ (de vice-presiedinte) pe d. Cocsinschi, care ocupá loculu vis-à-vis de presiedintele. Corulu diregiatu de d. Colembiovschi intoná mai multe cantece nationale : „Primavéra“, „Cisl'a“ etc.

Canteculu acest'a din urma iniuriu placutu a supra intregèi adunári. Despre canteculu acest'a am scrisu deja in numerele trecute ale pré stimatèi foi „Familia.“ Acù dâmu tinórea dialogulu acestuia comicu din viéti'a poporulu Romanu :

S'a strinsu cisl'a satulu Prostesci si Faleni, sè tina sfatu. Badea vorniculu se scóla si vorbesce catra deputatii adunati : „Crestini buni, ajunsi de minte, ascultati a mele cuvinte ! Avemu bani, sciti, din gramada.“ — Deputatii lu-intrerupsu : „De bani e vorb'a. Sè-lu audimú !“ Vorniculu inse prourméza : „Strinsi si cu dreptu si cu sfada, patru sute de arginti, strinse cu sudori ferbinti. Cum sè chibzuimu noi óre, sè ne dee camata mare, jidovésca ?“ — Cisl'a striga entusiasmata : „Traiésca ! Cum sè chibzuimu noi óre, sè ne dea camata mare ?“ — Se scóla deputatulu antâiu alu satulu si díce : „Ascultati deputati ! Vornice intiepte, ce faci tóte drepte, sè te sfatuescu, ce sè facemu cu banii, sè nu ni-i ia Jidanii.“ — Cisl'a striga : „Se-lu audimú !“ — „Sciu unu locu la Parhuni, unde i Judi cu mari perciuni; acolo i Zsigu, vestitulu, dà camata cá nasipulu.“ — Cisl'a protestéza : „O ! me temu. O ! me temu !“ . . . Deputatulu : „Doi-spre-diece lei la suta !“ — Cisl'a spariatu : „Doi-spre-diece ? Nu vremu sè fimu insielati, càci suntemu domni deputati.“ Intrevine vorniculu satulu : „Nu ve sfaditi, pe incetu ve tocmiti. Si puneti tréb'a la cale, cum mai bine, sè nu ne insiele.“ Vedeti ómeni buni, cà-i greu, a fi domnu si cu dreptate. „Deci sè ne ajute Ddieu, sè nu intrâmu dieu in pecate.“ Cisl'a inmueta : „E greu, e greu, fórtè greu, deci sè ne ajute Ddieu. Suntemu ómeni slabi, numai placinte visâmu. Of, vai !“ — Se scóla deputatulu badea Martine si vorbesce catra Cisl'a : „Dati-mi voe, ómeni buni, sè ve dau unu sfatu, cum lu-sciu eu din strabuni si cum eu am inventiatu. Tata-meu, candu avea bani, iérta-lu, dómne, sfiinte, nu-i mai dá pe la Jidani, ce ne scotu din minte. I placea a traí bine, a mancá si-a bé dmesce. Ascultati deci dar, càci vorbescu pe romanescu, nu mi-amu bate capulu tare, cum sè-i punemu la recóre. Hai ! sè-i bemu cá deputati, cá Romani si in Christosu frati.“ — Cisl'a entusiasmata : „Sè traiésca, bade Martine, cá ne-ai sfatuitu dieu bine. Sè traiésca satulu nostru, cá vai ! dómne-i prostu. Hai, sè-i bemu pana ce-i avemu, toti voiiosi, bucurosi ! Lasa sè scia satulu nostru, cá suntemu in voia buna, cá impuscâmu cu bobu in luna si suntemu domni deputati.“

Urmara comandările la beutu dupa modulu stu-

dentiescu, unde se ivira scene cá acestea : „Canta! — unu, — ér consoti'a presiedintelui repetiá de pe cealalta parte a mesei cu tonu grosu barbatescu : „unu“ — doi — „doi si jumetate — si trei patrari“, repeti consoti'a cam infuriata si de dragostea betranului ei. Trei — „trei si jmetate“, resuná cu unu tonu grosu de pe cealalta parte a mesei. Neimplinindu-se cererea, comanda presiedintele : „bé unu paharu“, — „bé unu paharu si jumetate“, striga consoti'a. Presiedintele la consotia : „Dar tu? — Beu si jumetate, i respunse.

Urmara apoi cantecele : „Coron'a Moldovei“ si „Ura! Ura! focu de éscá“, ambe cantate de Popescu Georgu, st. j.

Presiedintele comanda, sè se scóla toti membrii noi intrati in societatea „Arborós'a“ si sè se puna in siru unulu langa altulu, ca sè faca cu dinsii, dupa modulu studentescu, esamenulu de demnitate pentru primire in societate. Se sculá presiedintele si „consoti'a lui“ si incepura cu fiesce-care membru nou esamenulu lor, unde corese consoti'a ba pe esaminatulu ba pe barbatielulu ei. Unulu i vorbì despre patriotismulu seu, altulu despre dispusetiunea sa laudabila a puté bé paharulu intregu in sanetatea consotiei ori barbatielulu ei, si consoti'a imbarbatá pe fie-carele esaminatu : „unu cuventu tare prostu ori cu minte, cum vi vine la socotéla, dupa ce sè judece dostoinici'a vóstra.“ Dupa esamenulu acest'a alu dostoinicieii intonara toti membri „imnulul chinezescu“ cu ambletulul tuturoru membriloru cu stecl'a in mana in giurulu mesei.

D. Ol.

CE E NOU?

Maj. Sa imperatulu si regele inca va solvi contributiune, impreuna cu toti membrii augustei dinastie, dupa proprietátile (dominie) private. Acést'a declaratiune o fach ministrulu de finacie austriacu dilele trecute in Reichsrathulu din Viena, ceea ce s'a luat la cunoscintia intre aplause prelungite.

Diet'a Ungariei a luat la desbatere budgetulu anului viitoriu. La acést'a discussiune voru luá parte si deputatii romani, dintre cari Dd. Mihali, Cosma, G. Popu, Borlea, Misiciu se afla in Budapesta.

Intre membrii Reichsrathului din Viena este mare agitatiune contra pactului cu Ungari'a. Hohenzwert are sianse mari pentru a veni érași la putere.

Bismarck si canele seu. Germanii vreu sè faca lui Bismarck o statua. Dar nu scíu, cum sè-lu eternizeze? Unii vreu a-lu represintá spriginindu-se cu man'a pe unu tunu; altii inse sunt de parerea cá man'a lui sè se radime pe canele seu credinciosu. Acestu cane are istori'a sa speciala. Elu e celu mai credinciosu servitoriu alu cancelarului, si se afla totu-deuna cu stapanulu seu. Lu-insotiesce pretotu-inde, a-fara de casulu candu dinsulu merge la imperatulu seu la Reichstag. Bismarck merge la adunarea legiutóre pe josu, prin unu parcu; candu ajunge la pórtá, striga canelui „Reichstag.“ Canele intielege si se rentórcé tristu a casa. Renumitululu diplomatu afirma, cá canele seu intielege aprópe la dóue sute de cuvinte nemtiesci.

Fortiele Romaniei. Diurnalulu oficiosu din Berlinu „National Zeitung“ si „T. C.“ dupa elu enumera fortiele armate ale Romaniei in chipulu urmatoriu: I Armat'a permanenta: 36 batalióue cu 33,284

ómeni, 10 escadróne cu 2,144 calareti, 16 baterii cu 96 tunuri Krupp si 2508 artileristi, 1 batalionu de sapari si 1 compania de pontonieri, cu 1562 ómeni, gendarmi 1250, corpulu sanitariu 373 insi, corpulu administrativu 438 individi; preste totu, cu tóte ramurele, 42,449 ómeni. II. Armat'a teritoriala: 32 batalióne dorobanti cu 39,161 ómeni, 32 escadróne calarasi cu 11,585 ómeni, 32 baterie si cu corpulu de pompieri 6727 insi, cu 186 tunuri, dintre cari, diumetate tunuri Kupp; in totalu: 54,473 ómeni, partea cea mai sigura si mai eftina a ostirii romane. III. Militiele: érași 32 batalióne, cu 32 escadróne, déra fara artileria; in totala: 47,746 ómeni. Puterea armata intréga: 144,668 insi cu 288 tunuri. Mai sunt inca glótele si gard'a nationale; inse, dupa cum suntemu noi informati, se póte comptá, iute si siguru, numai pe primele dóue armate cu 98,900 combatanti, cari au si o armatura excellenta, mai cu séma pusce americane (Peabody) si prussiane cu acu, éra tunuri Krupp de otielu si de bronzu. Soldati mai frumosi si mai bine ecuipati, dressati si disciplinati, de cátu Romanii din aceste dóue armate, abia se mai afla undeva. Oficiari Romani'a are peste 3000, multi intre acesti'a fórté probati; numai statulmajoru se dice, cá ar fi cam saracu de capacítati teoretice si practice. (Gaz. Trans.)

Cris'a orientale. Gorgiacoff a notificatu cabineteloru europene, cá Russi'a se afla necesitata a-si mobilisá o parte din armata. Dupa scirile mai nóue, Russi'a mobilisédia siese sute de mii, dintre cari o armata de dóue sute de mii sub comand'a fratelului tiarului, Nicolau Nicolaievici, va intrá in Turci'a; o alta armata ce va constá dir trei sute de mii, sub comand'a mostenitoriului de tron, va fi pusa in cóstele Austriei, la graniti'a Galicieii; a trei'a armata va face operatiunile in Asi'a. — Germani'a si Itali'a inca mobilisédia o parte din armata. Angli'a va ajutorá pe Turci'a cu flot'a s'a marina, si cu un'a suta de mii infanteria; va suportá spelese resbelului. — Intre atari cerustári cu anevoi'a se póte acceptá, cá conferinti'a ambasadoloru mariloru puteri, ce se va tiené la inceputulu lunei decemvre, va fi in stare a delaturá erumperea resbelului. — Serbi'a se pregatesce de nou pentru continuare. Romani'a si Greci'a sunt inarmate pana dupa capu. Russi'a si Austro-Ungari'a au sistatu esportulu cailoru in strainetate. — Germani'a a declarat oficialminte, cá nu va luá parte la espositiunea universala din Paris. — Semne invederate aceste despre nemarginit'a neincredere ce domnesce astadi intre cabinetele stateloru europene.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu Nicolau Grozescu, teologu absolutu si candidatu de parocu in comun'a Curtea, protopresbiteriatulu Fagetului — in Carasiu, si-a serbatu la 11 novembre cununi'a cu domnisiór'a Elena Velovanu, fiic'a parocului de acolo Nicolau Velovanu.

Dlu Nicolau Prodanovicu, oficiante la domniulu camerale din Pecic'a, fach dilele trecute esamenulu din comptabilitatea de stat; ér in 19 nov. si serbá cununi'a cu amabil'a dsióra Iulia Caracioni.

Biserica si scóla.

Unu preotu — Pacala. Poporeni din cutare satu din comitatulu Torontal (Banatu) se plansera la episcopu, cá preotulu loru nici odata nu le dice predicatiune. Episcopulu citá la sine pe preotu si lu-do-

geni. In duminică a următoare preotulu se infatîșia la biserica, si la diece ore vediendu că toti poporeni s'au adunatu, curiosi o vedé, că ore dice-va preotulu loru predicatiune? — elu ordonă criscnicului să inchida usile bisericeii. Apoi incepù a predicá si nu incetá pana dupa miédiadi la trei ore. In diu'a următoare apoi se infatîșia la elu o deputatiune din poporu, rogandu-lu să se tina érași de datin'a-i de pan'acuma.

Societati si institute.

Societatea academica romana publicá patru-spre-diece concursuri, cu premii in suma totala de 52 mii de franci. Amu publicatu unele din ele in nrulu trecut, reproducemu unulu in nrulu precedente in tóta estinderea sa si tragemu a supra-i atentiunea literatiloru romani.

Societatea geografica romana din Bucuresci a deschisu adunarea sa generala la 24 oct. v. sub presiedinti'a Domnitoriului. Secretarul generalu, dlu George Lahovari, dede cetire dării de séma anuala; dlu colonelu Barozzi comunicá adunării unu memoriu a supra lucràrilor de geodesia, topografia si parcelare, facute in Besarabia; dlu prof. Gr. Stefanescu puse cestiunea: care este din punctulu de vedere alu interessului sciintificu mijloculu celu mai nimeritu de a puté avé o charta geologica a tierii; dlu Bolliac intretinù adunarea despre studiile archeologice, ce de mai multi ani dsa urmaresce in tíera. In siedinti'a următoare s'a decisu, că in privinti'a compunerii unei charte geografice a tierii Societatea sè se puna in legatura cu sectiunea respectiva a Societătii academice; apoi dlu ingineru C. Botea a intretinutu adunarea despre combustibilulu de la Bahna, in judetiulu Mehedinti.

Reuniunea femeiloru romane din Brasiovu a tinutu adunarea sa generala in 7/19 noemvre. In acés-ta adunare comitetulu a datu séma despre activitatea sa in decursulu anului.

Literatura.

„**Suspınuri si cugetări**,” poesii de D. N. Saphiru, au esitu de sub tipariu la Bucuresci. Nu le-amu vediutu; prin urmare nu putemu sè vorbimu mai pe largu despre ele.

„**Principatele Dunarene**” de Iules Michelet, traducere romana de Nic. N. Nenovici, a esitu — precum aflamu din diare — de sub tipariu in Bucuresci.

T e a t r u .

In Lugosiu Reuniunea romana de cantu si de musica la 5 nov. a represintatu a două óra operet'a: „Giroflé-Girofla.” Successulu a fostu mare.

Industria si comerci.

Istori'a industriei romane. Dlu Xenopole in a două conferintia publica a sa in Iasi, a vorbitu despre istori'a industriei romane. Dsa — ni spune „Curierulu de Iasi” — a inceputu prin a aretá starea cea prósta a agriculturii noastre, care cultiva pamentulu in modu cu totulu primitivu. Veniturile mosiloru in locu de a se intrebuintia in parte la imbunatatirea agriculturii, se cheltuescu tóte in orasie séu in strainetate. Sunt numai două scoli de agricultura, alte asiediaminte nu sunt. Trecëndu apoi la istori'a unora din industriile practicate in Romani'a, a are-

tatu mai antăiu incercările de a se introduce industri'a metasei, cu care s'a facutu scadere. Asemene s'a intemplatu si cu cér'a, căci nu s'a introdusu metod'a lui Dzirson. Industri'a cea mai noua a petroleului inca este in cadere, dincaus'a concurentiei petroleului americanu, care este multu mai destilatu. Industri'a postavuriloru nu s'a pututu desvoltá, căci guvernulu n'a sustinutu fabricele din tíera. Societătiele de asigurare, infintiate de căti-va ani in tíera nu dovedescu unu progressu insemnatu in industria, fiindu că ele sunt basate pe principiulu loteriei. Drumurile de feru au fostu construite cu totulu in interessulu strainiloru.

Post'a Redactiunii.

Dlui I. G. C. D. in Fagarasiu. Amu primitu cu multiamita prin red. A.

Nr. 11 alu „Siedietórei,” aparutu la 1 nov. contine aceste: **Increde-te in tine Romane!** — poesia de Iosifu Vulcanu, — **Convorbiri** intre doi svatosi, de Todea Gavrili Gligori, — **Tenguirea omului bogatu**, facutu din saracu fara harnici'a si vrednici'a lui, — de Gavrilu Popu, — **Ciumelituri si ghicituri noué** si próspete, cari de multu aru fi trebuitu sè fía cunoscute in lume, — **invetiature**, de Alessandru Paduranu, — **Hodoroscu si Troscu**, — **Heptu si Basiu**, — **Ciumelituri din Ardealu**, de Alecsa Latesiu, — **Ce e nou in tíera si in lume**, — **Calindarululu lunei noemvre**. — **Esemplare complete** se mai afla din inceputulu anului 1875. Pretiulu pe unu anu 1 fl.

Lectura pentru serile de érna!

Indemnatu de incuragiarea cu care onorab. publicu a binevoitu sè intimpine incercarea mea a două de romanu originalu intitulatu:

„Ranele Natiunii :“

am onóre sè aducu la cunoscinti'a publica, că — la dorinti'a esprimata din mai multe parti — am dispusu, că acestu opu sè se retiparésca din „Familia”, unde a aparutu pentru prim'a-óra.

Lucrarea intréga, continendu trei tomuri, va esii la 1 dec. a. c., si va constá — dimpreuna cu portulu postalulu — 2 fl.

Cei ce dorescu sè aiba acestu romanu, binevoiesca a se adresá la redactiunea „Familiei” in Buda-pesta, — tramitiendu pretiulu inainte, séu deobligandu-se a-lu platí la primirea cartiloru, — in casulu din urma inse portulu postalulu se va platí de catra abonanti.

Rogu pe cetitorii acestei foi, sè spriginésca acés-ta noua intreprindere a mea, adunandu cătu de multi abonanti pentru acestu romanu!

De la acés-ta spriginire va atérná sè mai scriu si alte romanuri, séu sè me retragu de pe acestu terenu, pe care avemu inca atátu de putine producte, si unde asiu lucrá cu asiá multa placere.

Budapesta 3 noemvre 1876.

Iosifu Vulcanu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editori: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alessandru Kocsi in Pest'a. 1876. Calea tierii nr. 39.